

BELGISCHE SENAAT

ZITTING 1992-1993

21 APRIL 1993

Voorstel van wet strekkende tot een grotere objectiviteit bij de aanwerving van bepaalde personeelscategorieën van de rechterlijke orde

(Ingediend door de heer De Loor c.s.)

TOELICHTING

De Koning benoemt de ambtenaren bij het algemeen bestuur, behoudens de door de wetten gestelde uitzonderingen, aldus is bepaald in artikel 66 van de Grondwet. Ook het statuut van de ambtenaren wordt door de Koning geregeld, wat voor het rijkspersoneel gebeurde in het koninklijk besluit van 2 oktober 1937.

Het statuut van het personeel bij de rechterlijke orde wordt echter niet door het gewone ambtenarenstatuut geregeld, maar door een aparte wet, namelijk door de artikelen 177 tot en met 185 en de artikelen 270 tot en met 287 van het Gerechtelijk Wetboek. De benoeming van bepaalde personeelsleden van griffies en parketten, namelijk van de vertalers, opstellers, beambten en boden, gebeurt door de Minister van Justitie, nadat hij advies ingewonnen heeft. De kandidaten voor het ambt van opsteller, beambte of vertaler moeten geslaagd zijn voor een door de Koning ingesteld «maturiteitsexamen». Om bode te worden moet men geslaagd zijn voor een «bekwaamheidsexamen» dat wordt ingericht door de procureur-generaal, de procureur des Konings of de arbeidsauditeur.

SENAT DE BELGIQUE

SESSION DE 1992-1993

21 AVRIL 1993

Proposition de loi visant à accroître l'objectivité dans le recrutement de certaines catégories du personnel de l'ordre judiciaire

(Déposée par M. De Loor et consorts)

DEVELOPPEMENTS

En application de l'article 66 de la Constitution, le Roi nomme aux emplois d'administration générale, sauf les exceptions établies par les lois. Il appartient également au Roi de régler le statut des fonctionnaires. Cela a été fait par l'arrêté royal du 2 octobre 1937 pour ce qui est des agents de l'Etat.

Toutefois, le personnel de l'ordre judiciaire n'a pas le statut ordinaire des fonctionnaires. Son statut à lui est réglé par une loi particulière, à savoir par les articles 177 à 185 et 270 à 287 du Code judiciaire. Certains membres du personnel des greffes et des parquets, à savoir les traducteurs, les rédacteurs, les employés et les huissiers, sont nommés par le ministre de la Justice, qui ne prend sa décision qu'après avoir réuni une série d'avis. Les candidats aux fonctions de rédacteur, d'employé ou de traducteur doivent avoir réussi l'examen de maturité organisé par le Roi. Pour pouvoir être nommé huissier, il faut avoir réussi un examen d'aptitude organisé par le procureur général, le procureur du Roi ou l'auditeur du travail.

Dit examen wordt geregeld door het koninklijk besluit van 30 mei 1970 betreffende het statuut van de griffiers der rechterlijke orde, van het personeel der griffies van hoven en rechtbanken en van het personeel der parketten.

Deze benoemingsprocedures en -voorwaarden voor de rechterlijke orde, zijn grotendeels gelijkend aan die welke gelden voor de gewone rijksambtenaar. Toch kan niet aan een wezenlijk verschilpunt voorbijgegaan worden: het statuut van 2 oktober 1937 voorziet erin dat men moet slagen voor een «vergelijkend» wervingsexamen om benoemd te kunnen worden tot rijksambtenaar. Om de grootste onpartijdigheid bij de aanwerving te waarborgen, worden de toelatingsexamens in beginsel afgelegd voor een onafhankelijk centraal organisme, het Vast Wervingssecretariaat. De vaste wervingssecretaris stelt de rangschikking van de kandidaten vast. Voor de aanleg van een wervingsreserve worden enkel vergelijkende examens georganiseerd.

Een dergelijk objectief systeem is zeker te verkiezen boven ieder ander systeem, dat twijfel laat bestaan bij het publiek omtrent het neutrale karakter van de benoeming, en dat vooral ook frustraties en onvrede opwekt bij de kandidaten die wel geslaagd zijn voor het examen, doch die niet benoemd geraken.

Het antwoord op een parlementaire vraag (1), waarin de Minister van Justitie stelde dat de kandidaturen «met de meeste zorg onderzocht worden naar recht en billijkheid», kan jammer genoeg geen soelaas bieden voor het gestelde probleem.

De Minister antwoordde voorts dat bij benoeming de voorkeur gegeven wordt aan contractuelen, doch dat «laureaten die bij arbeidsovereenkomst wensen aangeworven te worden geen speciale initiatieven moeten nemen (...). De Minister houdt zich het recht voor om contractuele personeelsleden aan te werven overeenkomstig artikel 185, § 2, van het Gerechtelijk Wetboek.»

De aangehaalde rechtsonzekerheid, en de eruit voortvloeiende onvrede, zal dus in de huidige regeling steeds blijven bestaan.

Vandaar dat voorgesteld wordt om, volledig in overeenstemming met het wervingsstatuut van de gewone rijksambtenaren — trouwens ook die van het departement Justitie zelf —, de maturiteits- en bekwaamheidsproeven die moeten afgelegd worden om toegang te krijgen tot de bedoelde ambten, vergelijkend te maken. Dat wil zeggen dat alle deelnemers een objectieve kans krijgen om een goede uitslag te

Les modalités de cet examen sont réglées par l'arrêté royal du 30 mai 1970 relatif au statut des greffiers de l'ordre judiciaire, du personnel des greffes des cours et tribunaux et du personnel des parquets.

Ces procédures et conditions de nomination applicables à l'ordre judiciaire sont fort semblables à celles auxquelles sont soumis les agents ordinaires de l'Etat. Il y a pourtant une différence importante et non négligeable: selon le statut porté par l'arrêté royal du 2 octobre 1937, les candidats-agents de l'Etat doivent réussir un concours de recrutement. Pour garantir la plus grande impartialité dans les recrutements, les candidats sont en principe appelés à passer un examen d'admission devant un organisme central indépendant, à savoir le Secrétariat permanent de recrutement du personnel de l'Etat. Le secrétaire permanent établit le classement des candidats. Les réserves de recrutement sont constituées exclusivement par la voie de concours.

Ce système objectif est, en tout cas, préférable à tout autre système qui entretient dans le public le doute de la neutralité des nominations et provoque frustration et mécontentement chez ceux des candidats qui ont réussi l'examen, mais n'ont pas été nommés.

La réponse qu'a fournie le ministre à une question parlementaire et dans laquelle il affirme que les candidatures sont examinées conformément au droit et avec équité (1), ne remédie malheureusement en rien au problème soulevé.

Le ministre y ajoutait que les agents contractuels sont nommés par priorité, mais que les lauréats qui souhaitent être engagés sous contrat ne doivent pas prendre d'initiative spéciale (...). Le ministre se réserve le choix des agents contractuels, conformément aux dispositions de l'article 185, § 2, du Code judiciaire.

L'insécurité juridique en question et le mécontentement qui s'en suit ne seront jamais dissipés par la réglementation actuelle.

C'est pourquoi nous proposons que l'examen de maturité et d'aptitude qu'il faut passer pour avoir accès à certaines fonctions soit organisé sous la forme d'un concours, en conformité totale avec le statut des agents ordinaires de l'Etat et, notamment, des agents du département de la Justice lui-même. En procédant de la sorte, l'on offre à tous les participants la possibilité objective d'obtenir un bon résultat et, à ceux qui

(1) Parlementaire vraag nr. 48 van de senator De Loor d.d. 30 april 1992, bulletin van *Vragen en Antwoorden*, 21 juli 1992, blz. 616.

(1) Question parlementaire n° 48 du sénateur De Loor du 30 avril 1992, bulletin des *Questions et Réponses* du Sénat, 21 juillet 1992, p. 616.

behalen, en dat, wanneer zij daarin geslaagd zijn, zij de zekerheid zullen hebben opgeroepen te worden voor een contractuele betrekking of voor een benoeming.

Het imago van de overheid kan hierbij alleen maar verbeteren. Willekeur, ook al is zij maar schijn, wordt door de bevolking niet langer aanvaard.

Tenslotte is het nodig dat ook voor de andere graden die de Koning krachtens artikel 185 van het Gerechtelijk Wetboek kan oprichten, een vergelijkend wervingsexamen wordt opgelegd aan de kandidaten.

Herman DE LOOR.

*
* *

VOORSTEL VAN WET

Artikel 1

In het artikel 185 van het Gerechtelijk Wetboek wordt een tweede lid ingevoegd, luidend als volgt:

«Het examen, waarvan Hij het slagen als voorwaarde oplegt, moet vergelijkend zijn.»

Art. 2

In artikel 270, eerste lid, 3°, van hetzelfde Wetboek wordt het woord «vergelijkend» ingevoegd tussen de woorden «ingericht» en «maturiteitsexamen».

Art. 3

In artikel 271, eerste lid, 3°, van hetzelfde Wetboek wordt het woord «vergelijkend» ingevoegd tussen de woorden «ingericht» en «maturiteitsexamen».

Art. 4

In artikel 272, eerste lid, 2°, van hetzelfde Wetboek wordt het woord «vergelijkend» ingevoegd tussen de woorden «een» en «bekwaamheidsexamen».

Art. 5

In artikel 281, § 3, eerste lid, van hetzelfde Wetboek worden de woorden «zijn vergelijkend, en» ingevoegd tussen de woorden «examens» en «worden».

réussissent, la certitude d'être appelés à exercer une fonction dans les liens d'un contrat de travail ou d'obtenir leur nomination.

Cette procédure ne pourrait qu'améliorer l'image des pouvoirs publics. L'arbitraire, même s'il n'existe qu'en apparence, n'est plus accepté par la population.

Enfin, il est nécessaire que les candidats à d'autres grades que le Roi peut créer en application de l'article 185 du Code judiciaire soient également soumis à un concours.

*
* *

PROPOSITION DE LOI

Article premier

A l'article 185 du Code judiciaire est inséré un deuxième alinéa rédigé comme suit:

«L'examen dont Il impose la réussite comme condition doit être un concours.»

Art. 2

A l'article 270, premier alinéa, 3°, du même Code, le mot «examen» est remplacé par le mot «concours».

Art. 3

A l'article 271, premier alinéa, 3°, du même Code, le mot «examen» est remplacé par le mot «concours».

Art. 4

A l'article 272, premier alinéa, 2°, du même Code, le mot «examen» est remplacé par le mot «concours».

Art. 5

A l'article 281, § 3, premier alinéa, du même Code, les mots «des concours et sont» sont insérés entre les mots «sont» et «organisés par le Roi».

Art. 6

In artikel 282, eerste lid, 3º, van hetzelfde Wetboek wordt het woord «vergelijkend» ingevoegd tussen de woorden «ingericht» en «maturiteitsexamen».

Art. 7

In artikel 283, eerste lid, 3º, van hetzelfde Wetboek wordt het woord «vergelijkend» ingevoegd tussen de woorden «ingericht» en «maturiteitsexamen».

Art. 8

In artikel 284, eerste lid, 2º, van hetzelfde Wetboek wordt het woord «vergelijkend» ingevoegd tussen de woorden «een» en «bekwaamheidsexamen».

Art. 9

De Koning neemt alle nodige maatregelen ter uitvoering van deze bepalingen.

Herman DE LOOR.
Frederik ERDMAN.
Paul PATAER.
Orphale CRUCKE.

Art. 6

A l'article 282, premier alinéa, 3º, du même Code, le mot «examen» est remplacé par le mot «concours».

Art. 7

A l'article 283, premier alinéa, 3º, du même Code, le mot «examen» est remplacé par le mot «concours».

Art. 8

A l'article 284, premier alinéa, 2º, du même Code, le mot «examen» est remplacé par le mot «concours».

Art. 9

Le Roi arrête toutes les mesures nécessaires à l'application des présentes dispositions.